

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštno proste. Čekoval račun poštnega urada Ljubljana 10.003. Telefon interurban 113.

11. številka.

Maribor, dne 17. marca 1927.

61. letnik.

Kaj dela nova vlada?

Beograd, 11. marca.

Novo življenje je zavelo. Ne samo, da razni glasilci napovedujejo prihajajočo vigred, tudi v našem javnem življenju nastopajo polagoma boljši časi. Nova vlada, v kateri je od 1. februarja 1927 tudi naša Slovenska ljudska stranka, hoče polagoma popraviti v gospodarskem oziru to, kar so prejšnje vlade pokvarile. To delo nikakor ni prijetno. V strašne dolge je zabredla država vsled slabih vlad, v katerih so sedeli naši nasprotniki. Radičevci in demokrati niso znali drugega kot zapravljati naš denar in s svojo gostobesednostjo delati neprestano zgago in netiti sovraštvo.

Naša stranka je stopila v vlado s samo voljo, da pomagala s pametnimi nasveti ozdraviti nezdrave razmere v naši državi. Kakor ni prijetno prevzeti gospodarstvo na zanemarjenem in zadolženem kmetiskem posestvu, tako tudi ni bilo posebno vabljivo za poslance naše stranke, ko so ob teh žalostnih razmerah stopili v vlado. Poslanci niso to storili na zahtevo kluba, ampak med ljudstvom se je izražala želja: Pojdite v vlado, sicer nam bodo Radičevci in samostojni demokrati in drugi vse zapravili!

Kaka razlika med našimi ministri in Radičevimi, oziroma demokrati? Naši trije ministri v vladi ne kimaajo, ampak stavijo predloge za izboljšanje gospodarskega položaja. Radičevci so bili v vladi od spomladi 1925 pa do konca januarja 1927. Skoro dve leti smo imeli Radič-Pašičevo vlado, a niti enega pametnega predloga niso spravili na dan. Proračun so skovali tako nesrečno, da ga niti nova vlada popraviti ne more.

Naš Jugoslovanski klub se dan na dan resno posvetuje o zadevah, ki so v najožji zvezi z gospodarskim napredkom našega ljudstva. V naslednjem članku bomo naštel predloge, s katerimi smo že dosedaj prodrli. Tovariši v naši vladi, radikali, se niti načuditi ne morejo, kako marljivo so naši ministri. Ugled Slovencev raste. Žerjav, Pucelj in drugi naši politični neprijatelji so nas vsa leta samo grdili, za ljudstvo pa niso nič storili.

Samostojni demokrati in Radičevci se silno jezijo, ko vidijo, da delo Slovenske ljudske stranke uspeva in da Slovenci vsak dan pridobivamo na ugledu. »Jutro«, »Domovina«, »Tabor« in »Narod« vsak dan pišejo, da bo nova vlada padla. Kadar pa pride v skupščini do glasovanja, pa ima naša vlada vedno veliko večino. Pri glasovanju dne 9. marca smo imeli 151 glasov, a vsi nasprotniki skupaj samo 109. Torej 42 glasov večine!

Demokrati se ponujajo v vlado, a jih nihče ne mara. Samostojni demokrati so danes najbolj osovražena stranka v naši državi.

Kakor razmere kažejo, bode novi državni proračun sprejet do 1. aprila. Ako pa do tedaj razprava o proračunu ne bo dovršena, pa dobimo začasni proračun (dvajsetine) za en mesec, a nato bi nov proračun bil do Vel. noči sprejet.

Ako bodo radikali ugodili glavnim našim zahtevam za gospodarsko izboljšanje kmetijskega, obrtniškega in delavskega stanu, potem bo tudi naša stranka še naprej sodelovala v vladi. Splošno mnenje je, da moramo Slovenci ostati v vladni večini, ker so naši ljudje pokazali, da imajo pravi smisel za gospodarski napredek in izboljšanje sedanjih tužnih razmer.

Važni uspehi naših ministrov in poslancev.

Komaj dober mesec so naši poslanci v vladi in že so dosegli prav lepe uspehe za naše ljudstvo. Naši trije ministri so pridni kot mravlje. Pomagajo jim z nasveti in predlogi poslanci Slovenske ljudske stranke, ki so razum težko bolnega poslanca g. Klekla neprestano vsi v Beogradu. Sedaj, ko se sklepa nov državni proračun, se je našim zastopnikom v Beogradu posrečilo doseči sledeče ugodnosti za naše kraje:

1. Carina na bakreno galico se je dne 25. februarja na predlog Slovencev, kmetijskega ministra dr. Kulovec, popolnoma ukinila. Na stotisoče dinarjev si bodo s tem slovenski vinogradniki prihranili. Pucelj ali Pivko tega nikdar nista mogla doseči.

2. Carina na žrepla in nekatera umetna gnojila se znatno zniža.

3. Čisti dobiček iz razredne loterije se pravično razdeli tudi med zadrage, kmetijske podružnice in za živino-rejo v Sloveniji.

4. Dne 11. februarja je finančni minister izjavil v imenu naše vlade, da se morajo davki izenčiti in da se morajo davki zmanjšati, davčni uradniki ne smejo tako strašno pritiskati z davčnim vijakom.

5. Sprejel se je že dni predlog poslancev Slov. ljudske stranke, da se dohodninski davek zniža za 30%.

6. Po večdnevni borbi smo dosegli, da odpade v Sloveniji prijava vina. Vinogradniku torej ne bo več treba v jeseni in kadar proda vino, istega prijavljati financarjem. Za naše vinogradnike je to gotovo lep uspeh. Pucelj, dr. Pivko, Radič in Žerjav na kaj takega vsa leta niti zmislili niso!

7. V prihodnje (po 1. aprilu 1927) bodo znižane tudi prenosnine (desetki). Od posestev se bo desetek znižal od dosedanjih 6% na 4%, od premičnin pa od 2% na 1%. Za mlade gospodarje in dediče bo to velika ugodnost.

8. Petrolej ne bo več spadal pod državni monopol. S tem bo tudi cena petroleja padla. Minister Kulovec je tudi predlagal, da se popusti trošarina na bencin, ki se potrebuje za kmetijske stroje, ter za obrtniške delavnice in za industrijo. Izgleda, da bo tudi ta predlog sprejet. Zniža se tudi cena soli.

9. Kdor je bil kaznovan radi sadenja tobaka, ali za prestopke po trošarinskem, monopolskem in taksnem zakonu in te kazni do 1. aprila 1927 ni plačal, mu bodo te denarne kazni s sprejetjem državnega proračuna odpuščene (abolicijske).

10. Zniža se carina na riž in še nekatere druge ljudske potrebščine.

11. Na predlog ministra Kulovec se je naknadno določilo za regulacijo Drave, Save in Donave 26 milijonov dinarjev.

12. Za dovršitev nove državne ceste št. IIj—Velka—Marija Snežna se je dne 7. marca iz državnega proračuna nakazalo 1.500.000 Din. — Za cesto Lesično—Prevorje—Sv. Urban—Grobelno je minister Šernec določil 500.000 dinarjev.

13. Tudi za uboge invalide se je nekaj važnega doseglo: Na pismeno vprašanje poslanca Žerjava je odgovoril minister dr. Gosar pod št. 4144 dne 10. III. 1927, da zadostujejo invalidom za dokazilo, da so res vojni invalidi, vojna zdravniška potrdila in druge listine in da ni absolutno potrebno, da mora vsak invalid prignati 2 priči, ki potrdita, da je bil v vojni ranjen. Le tedaj, če kdo nima listin, mora dokazati svojo invalidnost s pričami.

14. Železniški delavci in železničarji-miloščinarji dobijo glede vožnje po železnici zopet stare pravice nazaj.

15. Odstranjena sta hvala Bogu oba samostojno-demokratska velika župana Pirkmajer in Baltić.

16. Prostovoljni darovi, ki jih dajejo razna društva, kakor hranilnice, banke itd., posameznim dobrodelnim in kulturnim društvom in ustanovam, se oprostijo vsakega davka.

17. Hranilne vloge na vložne knjižice brez ozira na višino vloge se oprostijo vseh davkov. Pri davkih na telesne delavce se eksistenčni minimum določi na 6000 Din.

18. Davek na celokupne dohodke: Od tega davka se v bodoče ne bo več pobirala 30% izredna doklada. Oprostitev od davka za zidanje novih hiš se razširi na celo državo. V mestih čez 50.000 prebivalcev velja ta oprostitev 20 let, čez 25.000 prebivalcev 15 let, v ostalih mestih 10 let.

19. Zakon o taksah: Znižajo se takse na delnice, ki se glasijo na ime, od 4 na 3%. Prenosne takse pri premičninah se znižajo od 2 na 1%, pri nepremičninah od 6 na 4%.

20. Koncerti, zabave, bioskopi, znanstvena predavanja, katera prirejajo šole in šolska mladina, telovadna društva, Rdeči križ, Invalidsko društvo, se oprostijo vseh taks.

V veljavo bodo stopile te ugodnosti večinoma dne 1. aprila. Galica pa je že sedaj carine prosta.

To so gotovo lepi uspehi poslancev Slovenske ljudske stranke. Če ostanemo na vladi dalje časa, se bo dalo polagoma marsikatero krivico popraviti.

F. Z.

Da bomo nasprotnike poznali.

Kako je sedaj dr. Žerjavu pri srcu?

Dr. Žerjav in njegova glasila so vedno oznanjala javnosti nestalnost sedanje vlade. Se danes čitamo po »Jutru« vse mogoče izmišljotine, kako bi se naj preustrojila vlada, da bi izpadla iz nje SLS. Vse varanje javnosti potom liberalnega časopisa ne pomaga samostojnim demokratom prav nič, ker ravno za dr. Žerjava in njegovega brata Pribečevića se zmenijo v Beogradu na merodajnih mestih toliko kot za lanski sneg.

»Jutro« in celo stranko samostojnih demokratov so usčipnili najbolj v živo uspehi, katere so dosegli v zadnjem času naši ministri in poslanci. Teh izvanrednih pribojev naše stranke niti »Jutro« ne more tajiti, pač pa se je drznilo lagati tako daleč, da je sedanja vlada v na drugem mestu našete uspehe naše stranke osvojila na predlog samostojnih demokratov, ki so vendar v opoziciji. Toliko let sta vladala Pribečević in Žerjav, a od njune vlade ni imela nič država, a najmanj pa še Slovenija. Sedaj, ko sta potisnjena ta dva politika v opozicijo, bi naj naenkrat vlada osvajala njune predloge. Ravno kar omenjena trditve »Jutra« je že več kot za pust in čitatelji Žerjavovega glasila, ki bi mogoče verjeli to izmišljotino, bi spadali ne na pustno maskerado, ampak v blaznico.

Za zadnjo »Domovino« je napisal sam dr. Žerjav »Pismo iz Beograda«. V tem pismu je dr. Žerjav črno na belem razodel, kako hudo mu je pri srcu, ker njegova stranka ne pomeni prav nič v oblastnih skupščinah in istotako je tudi v Beogradu ena velika ničla. Da bi iz te ničle doma in v Beogradu vzrastla vsaj kakšna večja številka, prosil dr. Žerjav ob koncu svojega pisma, da bi se vendar le združili vsi naprednjaki v Sloveniji in šli pod komando samostojnih demokratov v boj proti SLS. Občudovati je treba dr. Žerjavovo prosjačenje po združitvi vseh liberalcev, ki mu ni prineslo doslej niti najmanjšega uspeha, a kljub temu

tjega doli na levo. Razdelila si in dajta četrt kotlička ovčarju, ker me je imel pri sebi čez leto. Hodita!»

Podal jima je roko in so se objeli. Mutca sta ga pogledala in odšla.

»Žid«, pravi, »ali je še živa?«

»Kdo?«

»Kasja.«

»Ne pogledam tja — toliko je krvi!«

»Ej, mrtva, mrtva!« je zapiskal Florek Francuz in solze so ga polile.

Potem se je vrgel na tla, začel biti z glavo ob pod, si puliti lase, se zvijati, plaziti, cviliti in obupno ječati.

Vojtek Hronjec pa je povesil glavo na prsi in šepnil: »Spanec me sili.«

In v polsnu je pevajoč mrmral, še niže sklonil glavo in zaspal.

Kako Jasjek Mosjenžni ni mogel najti sreče.

Poljski spisal K. Przerwa-Tetmajer; preložil Al. Benkovič.

I.

O Marisji »Daljni«.

Jasjek (Janez) Mosjenžni je krasno igral na gosli, zra-ven pa je znal tudi pesmi skladati, da mu daleč naokoli nihče ni bil kos. To sviranje in prepevanje je razglasilo njegovo ime po Marušini in Kravšovi, kakor tudi po Dzjanisu in Koščeliskah. Ker pa ženske silijo za takimi ljudmi, ki jim gre glas po deželi, zato se je tudi vanj zagledala

Kako so vzeli Vojtka Hronjca.

Poljski spisal K. Przerwa-Tetmajer; preložil Al. Benkovič.

Vojtek pa je pritisnil koleno na ležečega Valencaka in ga daval. Čjupaga je zraven padla na tla. Ljudje so se pričeli umikati in bežati iz krčme. Godci so se prestrašeni gnetli v kot k steni. Muranska pastirja sta iztisnila tolpo v vežo; okrog Vojtka se je zjasnilo. Zdaj se je Vojtku približal Florek Francuz in ga zgrabil za ramo:

»Vojtek!«

Potem je zarenčal:

»Vrrr!!!...«

Ta hip je Vojtek zgrabil čjupago, zamahnil in usekal Valencaka po glavi. Se drugič, tretjič, četrtič, kamor je zadel.

Florek Francuz pa je poskočil na vsak udar in piskal nečloveško, kakor jastrebi:

»Bij! Jaz ti ga plačam na funtel!«

Vojtek je bil.

V kotu pa je vriskal Florek Francuz:

»Vojtek! Vojtek! Hi-hi-hi!« Poskakoval je in topotal z nogami.

Zdajci je Vojtek nehal besneti, pograbil s točilnice steklenico žganja, nagnil in izpil do dna. Potem je hrknil in se ozrl. Valencak razmesarjen, Kasja pohojena, ranjena, zadušena. Godci v kotu ne vedo, kam bi zbežali.

»Igrajte!« kriči nad njimi Vojtek.

»Igrajte!« ponovi in jim vrže izza pasa pest tolarjev.

»Igrajte!« in dvigne čjupago.

Godci je naglo nastavljal lok in potegnil po strunah.

Vojtek stoji pred godci in poje:

»Le igrajte, le igrajte, kar vam struna da, haj! po smrti vse bo vaše, kar imam doma!«

Pleše. Valencaka je odrinil v stran. Kasjo je žid prestrašen zavlekel pod klop. Hajackova dva z razpraskanima obrazoma stojita pri vratih, držeč čjupage na ramah. Florek Francuz v kotu poskakuje, vriska in žvižga.

Vojtek pleše, a kri mu uhaja; tudi on je dosti izkupil v boju, da se kar trese. Zgrudi se na klop in sede.

»Žid!« zakliče.

Žid se trese od strahu.

»Kaj zapoveduje pan heršt (načelnik razbojnikov)?«

»Daj sem papir, pero in — kako se pravi tistemu, s čimer pišeš?«

»Tinto?«

»Prav, tinto. Naglo! To imaš za to!«

Vrže mu tolar.

Žid prinese papir, pero in tinto.

»Piši, jaz ne znam!« pravi Vojtek.

Žid namoči pero.

»Piši, kakor bom rekel!«

»Gospodu postenfirarju žandarjev v Novem trgu! Jaz, Vojtek Hronjec Sobuščin, dezertir prvega polka ulancev, naznanjam, da sem ubil Kasjo Penckovsko zaradi nezvestobe in Bronislava Valencaka Borkovskega, ker me je zgrabil za vrat. In prosim, da bi prišli pome. Pojdem rad, branil se ne bom. — Podpiši me: Vojtek Hronjec Sobuščin.« — Amen! Pošljite to z vozom, da bodo žandarji naglo prišli iz mesta. — Vidva, fanta, se je obrnil k Hajackovima, »pa zbežite, da vaju tu ne ubijejo ali ujemo. V Ozpadli dolini, tam kjer s skale voda teče, je zakopano v možnji dosti srebra in dva kotlička novih dvajsetic. Gre se od suhe limbe za dva streljaja na desno in potem poltre-

izvenevajo vsi njegovi članki po »Jutru« in »Domovini«: Združimo se vsi, ki hočemo slabo Sloveniji in ločimo jo od SLS! Dr. Žerjavu je doslej izpodletelo še vse na gospodarskem polju, sedaj okuša bridkost osamelosti v politiki in radi tega mu je tako hudo pri srcu, da nič več ne zapoveduje, ampak samo še izpušča po svojih listih obupne glasove vpijočega iz SDS pušče.

Pobratima Radič in Pucelj v razdoru

Ko je frčal Radič iz vlade, je najprej po svoji navadi precej časa psoval radikale in našo stranko. Sedaj pa, ko vidi, da njegovo zmerjanje ni vrglo vlade, je postal ponižen. V zadnjem času ni čitati po Radičevi politiki nagnjenih listih niti ene zbadljivke na račun radikalov in SLS. Dnevno si izmišlja Radič vse mogoče sestave nove vlade, v kateri bi bili: radikali, on in SLS. Te svoje sanje razlaga hrvatskim novinarjem in ti jih objavljajo po listih. V Beogradu se prav nič ne zmenijo za Radičevo najnovejšo spreobrnjenje in so zadovoljni, da sta se njegova gostobesednost in nepremišljenost preselili od vladne mize v Zagreb, kjer sanja Radič v krogu svojih najožjih prijateljev, kako lušno bi bilo, ko bi se mogel enkrat v vladu in pokazati Hrvatom vsaj eno desetino tega, kar so dosegli trije slovenski ministri v enem mesecu.

Zadnji Pucelj »Kmeti list« je prinesel na uvodnem mestu oni Puceljev govor, ki ga je govoril na posmeh splošnosti v narodni skupščini dne 1. marca. Tega govora ne bo čital nikdo, ker ne spada niti v kako najbolj zakonno vaško oštarijo, kaj šele v parlament in na papir!

Treba tudi povdariti, da odklanja »Kmeti list« odločno Žerjavove klice po združitvi samostojnežev s samostojnimi demokrati. Pucelj hoče voditi in komandirati ostanke svoje s trtjem zvezane strančice sam in ne v kompaniji z Žerjavom.

Javnosti je še znano, kako se je Pucelj svojčas vrnil v Radičev tabor samo radi tega, da je še bil nekaj časa minister. Prave pobratimije med Radičem in Puceljom sploh ni bilo in je Radič svojega slovenskega družabnika že večkrat celo po listih ozmerjal in mu grozil. V zadnjem času je spor med radičevci in puceljevci čisto očiten in je vodja Radičevih oblasnih poslancev v Medjimurju dr. Odič izjavil v »Domu« črno na belem, da Puceljeva politična zapuščina naj gre kamor hoče, ker med Hrvatne ne spada. Kakor kažejo vsa znamenja, bo Pucelj kmalu razmišljal sam na razvalinah svoje skakavske politike: kako lušno je blo, ko so še rožice ble!

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Proračun v načelu sprejet. Najvažnejši politični dogodek je bil v preteklem tednu sigurno načelni sprejem proračuna v narodni skupščini. Vlada je zmagala s sijajno večino, dobila je 151 glasov, dočim je glasovalo za opozicijo 109 poslancev. S tem je bil proračun v načelu sprejet in pričela se je podrobna razprava o postavkah posameznih ministrstev.

V vlado se ponujajo — Radičevci. Radiču je postalo že dolg čas v opoziciji, vidi, da ga hočejo popolnoma odžagati, pa se tako na vse kriplje zopet trudi, da bi bil sprejet nazaj v vlado. Ponižal se je že tako daleč, da hvali SLS in dr. Korošca ter pravi, da mora naša stranka na vsak način ostati v vladi, ker je napravila več v nekaj mesecih, kakor druge vlade cela leta. Še pred nekaj dnevi je pa blatil SLS ter govoril, da se jo mora uničiti. Tudi samostojni demokrati bi radi šli v vlado.

Kralj je odpotoval skupaj s kraljico v inozemstvo in sicer najprej v Rumunijo, nato pa potujeta v Pariz. Kraljevo potovanje je v zvezi z važnimi zunanje-političnimi dogodki.

V splošnem je opaziti, da se razmere v naši državi boljšajo! Vlada si je pridobila ne samo v državi sami zaupanje vseh slojev prebivalstva, tudi v inozemstvu se je naš ugled dvignil. Naša slaba zunanja politika nas je spravila v zelo resen položaj. Italija nas je s spretnim spletkarjenjem obkrožila s samimi sovražniki. Upati pa je, da se bo tudi naš zunanje-politični položaj boljšal ter bomo zavzemali položaj, ki nam gre kot najmočnejši državi na Balkanu.

marsikatera. Sicer tudi on ni bil drugačen kot vsak fant, večinoma pa se ni dosti zmenil zanje.

Marsikatero bogato dekle bi ga bila rada vzela, njemu pa ni bilo do tega, ker sam ni imel drugega kot to, kar si je prigodel z goslimi na svatbah ali v krčmi, ali kar si je zaslužil s tesanjem in mizarstvom, kajti je znal prijeti za vsako delo.

Sicer so pa godci splošno taki. Kar mu ni všeč, ponujaj mu, on ne vzame; kar pa mu je po volji, za tisto bi dal dušo, čeprav samemu vragu. Ni jim dosti pomagati, taki so, kot bi bili brez pameti.

Sicer pa Jasjek Mosjenžni ni imel pravega obstanka v domači vasi. Neprestano se je potikal okrog, posebno poleti, ko so živino gnali na planine, našel si ga lahko v Pančiči, kjer so pasli poroninski, ali na Goseničjih halah in pri Mentusjanah na Mjentuši, v Hoholovski dolini in v Zuberski med Oravci. Povsod so ga poznali, prišel je, igral in jih naučil nove pesmi. Kamor je prišel, tam je vsem ženskam zmešal glave.

Če pa je bil sam, da ga nihče ni slišal, kje visoko v gorah ali kje globoko v gozdih, takrat je vzel gosli izpod pazduhe in zaigral ter zapel svojo pesem, drugačno, kakor jih pojo po goralskih vaseh na Skalnem Podhalu. Glasila pa se je nekako tako-le:

Hodim, hodim med vrhovi, poj mi, struna, poj!
Gledam semkaj, gledam tjakaj, velik dom je moj!
Gledam semkaj, gledam tjakaj, pojte, gosli, mi!
Vzel bi bedno srce svoje, vzel v obe dlani.
Vzel bi vroče srce svoje, da ga komu dam.
Vrgel bi ga komu k nogam, toda kam, ne znam.
Vrgel bi ga pred dekleta, — pojte, strune ve!
— ki se skrivajo mi v daljavi, toda kje, kdo ve!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija je nenadoma odobrila takozvano Besarabsko pogodbo, s katero priznavajo evropske velesile Besarabijo Rumuniji. Italija je s priznanjem te pogodbe dolgo zavlačevala ter sklenila z Rusijo celo prijateljstvo in trgovsko pogodbo. Sedaj pa je Anglija dosegla, da se je tudi Italija priključila protiruski zvezi; seveda bo dobila zato kake druge ugodnosti, najbrže proste roke na Balkanu. Rumunija bo Italiji za to uslugo hvaležna ter namerava skleniti z njo zavezništvo.

Med Anglijo in Rusijo se nadaljuje tajna, toda srdita vojna. Rusija je Angliji nevarna, ker ogroža njeno posest v Aziji. Vstaja Kitajcev proti nadvladi evropskih držav je v glavnem delo Rusije. Angleži se boje, da bi jim Rusi pobunili še Indijo. Zato skuša Anglija Rusijo čim bolj zaposteliti v Evropi ter jo obkrožiti s sovražnimi državami.

Rusija angleških načrtov na glede mirno, ampak si išče povsod zaveznikov. Javna tajnost je, da obstoja med Rusijo in Nemčijo skrivna zveza, da Nemci grade v Rusiji velikanske tovarne za orožje in strelivo in da so v ruski armadi uslužbeni nemški višji oficirji. Čez nekaj let bode ruska vojska predstavila silo, s katero bo moral računati cel svet. Druge zaveznike si je Rusija pridobila v malih državah, Latiški, Litvi in Estonki. Vodstvo ruske zunanje politike je prevzel mesto Čičerina Litvinov.

Bolgarija se kljub prigovarjanju Italije vedno bolj priključuje nam. Menda so v Sofiji spoznali, da italijanska prijateljstvo ni preveč nesebično in da je boljše s tako sosedo, kot je Jugoslavija, v miru živeti.

Zborovanje Zveze narodov v Ženevi je bilo končano dne 10. t. m. Najvažnejši sklep je sporazumno izpraznitev saarskega ozemlja, ki pripada Nemčiji, toda od prevrata je bilo zasedeno od francoskih čet. Saarsko ozemlje je izredno bogato na raznih rudninah in industrija je zelo razvita. Francija bo izpraznila ozemlje tekom 3 mesecev. V Nemčiji smatrajo ta sklep za velik uspeh nemške diplomacije.

Nemčija si s spretno in pametno politiko polagoma utira pot do one moči in ugleda, kakor pred vojno. Ima pa težke notranje politične boje med pristaši republike in monarhije. Druge velesile se še vedno boje, da bi se povrnila na prestol prejšnja cesarska rodbina, zato pa Nemčijo stalno nadzirajo.

Na Kitajskem še vedno divja državljanska vojna. Kantonskim četam se je posrečilo popolnoma obkoliti vojno obmorsko pristanišče Šangaj in je padec tega mesta le še vprašanje nekaj dni. Evropski del Šangaja so zasedle angleške, ameriške, francoske, italijanske in japonske čete.

Kaj je novega?

ZA INVALIDE.

Nekatera sodišča v Sloveniji zahtevajo od vojnih invalidov, da mora vsak invalid, če hoče dokazati, da je bil ranjen v vojni, dobiti dve priči iz bojišča, ki moreta pod prisego potrditi, da je dotični bil na bojišču ranjen. Ker veliko invalidov ni moglo dobiti takih prič, a sodišča invalidske listine in zdravniška spričevala itd. niso hotela sprejeti kot dokaz, je na stotine težkih invalidov prišlo ob svoje pravice.

Invalidi so me naprosili, naj g. ministra opozorim na ta nedostatek. Minister dr. Gosar mi je te dni uradno in pismeno odgovoril, da morajo sodišča najprvo (»prvenstveno«) sprejeti in upoštevati kot dokaz listine, ki so jih invalidi dobili od zdravnikov, bolnic in komisij. Če takih listin invalid nima, zadostuje pričevanje častnikov ali pod častnikov vojaških čet, pri katerih je invalid služil in bil ranjen in šele tedaj, če tudi teh ni, dve priči z bojišča, ki moreta pod prisego potrditi, da je dotični bil ranjen na bojnem polju, oziroma, da si je tam uničil svoje zdravje.

Uradno listino g. ministra sem poslal te dni predsedniku Udruženja vojnih invalidov v Mariboru, g. Fr. Geču. Invalidska organizacija bo gotovo v tem oziru radevolje dala prizadetim invalidom primerne nasvete.

Franjo Žebot, narodni poslanec.

Duhovniške spremembe. Župnik Marenberg je dobil č. g. Julij Vajda, kaplan pri Sv. Križu na Slatini in bo dne 1. maja t. l. inštaliran. — Župnija Dobrna pri Celju je podeljena g. kaplanu v Brežicah Karolu Arliču. Novi gospod župnik bo umeščen dne 1. aprila t. l.

Vrgel bi ga, naj razpoči — struna, poj glasno! — a pred njo le, ki jo ljubim, ljubim tak močno . . .
Pa ga ni dekleta, ni ga — struna, le igrati! — le oko se mi ozira tja na sveta kraj . . .

Tako nekako se je glasila Jaškova pesem. In ta Jasjek se je seznanil z Marisjo Hoholovsko iz Koščelisk, ki je pasla pod Ornakom. In ta Marisja Hoholovska je bila zelo čudna, da nihče ni videl takega dekleta. Kar nenadoma sede na kamen ali na kak štor, se zagleda in tako sedi po pol dne. Doma v izbi ali kje za kakim zidom dela prav tako. Imela je modre, nekako meglene oči; gleda z njimi po svetu, a jasno je, da ne vidi ničesar na svetu. Ako jo ogovoriš, takoj nagne glavo, se posmeje in izpregovori tako sladko, kakor bi ti med kapal v srce.

Hodi na ples, hodi na svatbe, tudi s fanti se pošali, a vidi se, da tega nima v glavi, da drugod hodijo njene misli. Najrajši sedi kje v samoti pri kravah, ali pa se zamakne doma v čumnati. Tam leže na posteljo, tam na travo, zameži in leži. Imenujejo jo Marisjo »Daljno«, ker je njena duša zbežala nekam daleč od sveta.

Marsikateri bi jo bil rad vzel, ker je bila zala devotka, zrasla kot cvet, domača, skromna in premožna. Ona pa ni hotela in se je zahvaljevala.

»Povabi me na svojo svatbo z drugo, jaz pa te povabim na svoj pogreb«, pravi in se smehlja tako žalostno, kakor bi cvet venel, in ta odgovor je tako jasen, kakor voda v potoku. Bila je že trindvajset let stara, pa je bila vedno taka. Ko jo je Jasjek Mosjenžni Muzika spoznal pod Ornakom, to leto ni šel več k poroninskim na Pančiče, tudi ne v Zubersko dolino k Oravcem. Ostal je v Koščeliskah, posedal, igral in prepeval. Včasih je pogledal Marisjo Hoholovsko,

In vendar mora od nas proč! Od Sv. Jurija ob Pesnici nam poročajo: Tukaj smo imeli starešino finančne kontrole, kateri je mislil, da je ljudstvo radi njega tu, a ne on radi ljudstva. Obnašal se je tako, da je vrela že po celi okolici. Imeli smo pred njim tudi stroge financarje, ali znali so z ljudmi občevati. G. Namar pa je šikaniral naše ljudi tako, da je to presegalo že vse meje. Nič nimamo proti temu, če je ostro postopal proti tihotapcem, ali on ni upošteval zakonov, ki dajejo obmejnemu prebivalstvu pravico, da sme 10 km tostran in 10 km onstran meje živeti v gospodarskih stikih s sosedi. On je upeljal nove predpise glede obmejnih kart, nove takse itd. Vse pritožbe in prošnje niso nič izdale. Vsi pritožni zapisniki so bili pisani po svoje . . . Prebivalstvo brez razlike strank se je obrnilo na poslanca Žebota in ga prosilo, naj nas vendar reši Namarja. Hvala Bogu! Sedaj, ko smo zvedeli, da smo rešeni tega človeka, smo se oddahnili. In povedati še moram to, da je Namar bil zagrižen pristaš samostojno demokratske stranke. »Jutro« in »Domovina« sta mu bila evangelij. — Upamo, da njegov naslednik ne bo hodil po nesrečnih stopinjah, katere so bile marsikaterikrat omočene s solzami ubogega kmeta, viničarja in delavca!

Na cesti St. Ilj — Velka se bo začelo te dni z deli tako, da bo cesta dograjena do avgusta. Kakor slišimo, bo gradbena direkcija potrebovala več sto pridnih delavcev, ki se razumejo na tako delo. Rabilo se bo cementarje, zidarje, pa tudi zemeljske delavce. Priporočamo delavcem, da se pismeno ali osebno oglasijo v pisarni vodstva cestne zgradbe v St. Ilju v Slov. gor.

Zakaj se okrajna cesta pri Sv. Petru niže Maribora še ni začela graditi. Poslanec Franjo Žebot je pri okrajnem zastopu dosegel jeseni 1926, da se je za to cesto dočelo 500.000 Din, katere svota bi se naj uporabila v letu 1927. Ali veliki župan Pirkmajer je zadrževal do zadnjega potrditev okrajnega proračuna. Dokler pa proračun ni potrjen, pa se ne more in se ne sme pričeti z delom.

Duhovnik umorjen in izropan. Še ni dolgo, kar se je to zgodilo: V mestu je živel star, častit duhovnik. Vsi reveži so ga pozvali in ga radi imeli. Nekega dne pa je izginil. Nihče ni vedel, kam. Čez nekaj dni pa so našli njegov klobuk v oddaljeni vasi. Častiti gospod je bil umorjen. Kdo ga je umoril? Zakaj ga je umoril? Ali hočete čitati to povest? Potem si takoj naročite »Naš dom« v Mariboru, Aleksandrova cesta 6. Naročniki »Slovenskega Gospodarja« imajo pravico, da ga dobijo za 15 Din na leto.

Izgubil se je dijak Franc Kavaš iz Bratonec, ki je obiskoval gimnazijo v Murski Soboti. V jutro je ob navadni uri šel zdoma in se ni več vrnil. Najbrže je šel v smeri na Maribor, ker je vedno pripovedoval, da mu v Mariboru ugaja. Star je 16 let, okroglega obraza in bled. Obkle ima ružavo. Starši prosijo, da njim blagovoli naznaniti vsak, ki bi kaj vedel o njem. Naslov staršev: Štefan Kavaš, Bratonce, pošta Beltinci, Prekmurje.

Zveza slovenskih vojakov razglašja, da se zberejo nje-ni člani letos na sledečih krajih: dne 29. maja v Petrovčah za lavantinsko škofijo veliko pokrajinsko zborovanje. — Dne 6. junija na Žalostni gori pokrajinsko zborovanje za en del Notranjske. — Dne 12. junija pri Sv. Petru v Ljubljani odkritje veličastnega spomenika in zborovanje. — Dne 31. julija pokrajinsko zborovanje na Križni gori (tov. župnik Hafner) za drugi del Notranjske. — Dne 26. sept. pokrajinsko zborovanje za celo Dolenjsko na Slinovcah pri Kostanjevici (Colarič). — Glavno skupno zborovanje za celo Slovenijo in občni zbor pa bo po Vaši izrečni želji letos spet na Brezjah in sicer dne 21. avgusta. — Poleg tega odkritja raznih spomenikov na najrazličnejših krajih.

Tečaji v »Domu duhovnih vaj« v drugem četrtletju l. 1927. April: Za može: od 2. do 6. Maj: Za duhovnike: od 9. do 13. Za mladeniče: od 26. do 30. Junij: Za rokodelske pomočnike: od 4. do 7. Za mladeniče: od 18. do 22. Za može: od 25. do 29. Vsak tečaj se začne prvega in konča zjutraj zadnjega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v »Domu« do 6. ure zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno priglase. Kdor bi pripravljen ne mogel priti, se mora pravočasno odglasiti, da napravi mesto drugemu. Oskrbnina znaša za ves čas 120 Din. Pišite na naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega 9.

Olajšave pri plačilu davčnih zaostankov. Finančna delegacija uradno objavlja, da je minister za finance z naredbom dne 24. februarja 1927, št. 22.474, dovolil za plačilo davčnih zaostankov iz prejšnjih let sledeče olajšave: Ako

ko pa se je ona ozrla nanj, so mu gosli zatrepetale v roki in nehal je igrati, kakor bi mu bili prsti odreveneli.

Pastirice pa so rekale druga drugi: »Hej! Naš Jasjek se je zaljubil v Marisjo »Daljno«! Sam Bog se ga usmili!»

In zavist jih je morila, kajti dekleta so taka, da včasih same nočejo, druge pa vendarle zavidajo. Nekatere so drugačne, pa jih je malo.

In ta Marisja ne rečem, da bi ne bila rada videla Mosjenžnega, včasih se je celo zdelo, da ga ima rada, a kakšna je bila ta ljubezen, to je bilo težko reči. Govorila je z njim, ako je igral, je poslušala, včasih ga je celo sama poprosila, naj igra, včasih je tudi tiho pošepetala: »Zaigraj mi o tistem Janičku, ki je vole pasel . . .«

In pri tem ji je takoj obledelo lice.

On pa je zaigral tisto pesem:

»Ko sem zadnjič vole pasel, kjer je zelen gozda kraj,
pride k meni dična deva: kaj počenjaš, Janko, kaj?
Kar počenjam, to počenjam, tega ne vedo ljudje,
ve to sama vrta deva, pa nikomur ne pove . . .«

Včasih je sviral kar po celo uro ali dve, ona pa je poslušala in postajala čedalje bledejša.

Potem pa je rekla: »Hvala ti«, in je odšla. Večkrat se je nato skrila, da je nihče ni mogel najti.

»Ej, Jasjek, ne boš si priviral Marisje!« so mu govorila dekleta.

»Pa rajši njej igram, nego vama«, je odgovarjal Jasjek.

»Škoda te je, Jasjek.«

»Naj tudi umrem zanjo, me ne bo škoda.«

»Ni ti namenjena.«

»Saj bi bilo pa tudi čudno, ako bi mi bila.«

(Dalje prihodnjik.)